

Anmeldelser

Tips om medisinsk litteratur, andre bøker, filmer og elektroniske medier som bør anmeldes, sendes tidsskriftet@legeforeningen.no

Wilhelmsen anbefaler

Wilhelmsen I.

Kongen anbefaler

Holdninger for folket. 106 s, ill. Stavanger: Hertervig forlag, 2006. Pris NOK 229 ISBN 82-92023-71-2

Dette er ei bok for deg, som del av det norske folkefellesskapet. Det er ikkje primært ei fagbok, det er ei blanding av helseopplysing og oppbyggjande litteratur med fire millionar potensielle lesarar. Ho er lesarvennleg, med

enkle overskrifter, illustrerande strekteikningar og ein folkeleg og uhøgtideleg skrivestil. Det er ei kort og ufullstendig referanseliste, ikkje stikkordregister.

Ingvar Wilhelmsen er indremedisinar og psykiatar i Bergen. Han er kjent for sine skrifter om kognitiv terapi og for drifta av hypokonderpoliklinikken. Dette er også ei bok om kognitiv terapi. Ho er bygd opp med eit forord og ei innleiing før bokas hovuddel, som er ein presentasjon av haldningar og standpunkt hjå kong Harald, sett i lys av kognitiv tenking. Siste del er Wilhelmsens egne refleksjonar om nøkkelen til det gode liv.

Dette er eit pedagogisk glansnummer. Wilhelmsen stiller seg bak kongens breie rygg for å illustrere kor framifrå kognitiv terapi er. Dette er eit gammalt retorisk knep. I vår kultur er det vanlegare å stille seg bak kongens konge, han som levde for 2000 år sidan, når ein skal forkynne. Parallellen er openberr. Ein som aldri har synda, skal lære oss å halde vår sti rein. Ein som har røykt 45 sigarettar per dag det meste av sitt vaksne liv og truleg aldri gått i kognitiv terapi, blir brukt som sanningsvitne for ei sunn livshaldning og kognitiv terapi. Både skriveform og biletbuk gir hyppige assosiasjonar til Bibelen. Og forordet i Wilhelmsens bok kunne med små endringar stått som forord til Det nye testamentet.

I si lovprising av kongen balanserer forfattaren på grensa til det ironiske. Dersom han hadde valgt ein annan «helt», til dømes Carl I. Hagen, ville halve Noreg nikka anerkjennande mens resten ville ledd seg

skakke. Wilhelmsen er ein retorikkens meister. Styrken i retorikken hans er at han byr på seg sjølv. Han er ikkje redd for å vere naiv eller panegyrisk, flåsete eller personleg. Han har sans for den gode historia som pasientane har fortalt. Han avslører god sans for humor utan å verke nedlatande andsynes pasientane.

Ein kunne sjølvsagt plukke på og kritisere mange ting i boka. Ikkje alle utgreiingane om kor fortreffelig kongen er er like vesentlege. Og det vekkjer ikkje den store interessa at stortingspresidenten fann det på sin plass å helse kongen velkommen tilbake etter sjukefråveret i 2005. Eg ville ha stryke litt her og der for å gjere boka meir poengtert.

Og tittelen er feil. Boka burde ha heitt «høyr på kongen». For det er ikkje kongen «som anbefaler». Det er det Wilhelmsen som gjer. Boka er eit godt forsøk på å gjere kognitiv terapi til statsreligion, bygd på snusfornuftens heilage grunn.

John Nessa anbefaler.

John Nessa

Institutt samfunnsmedisinske fag
Universitetet i Bergen

God norsk lærebok med lang tradisjon

Stokke O, Hagve T-A, red.

Klinisk biokjemi og fysiologi

403 s, tab, ill. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2006. Pris NOK 425 ISBN 82-05-35176-7

Denne læreboken har sitt utspring i fagmiljøet ved Rikshospitalet, hvor den første gang ble utgitt i 1972. Målgruppen er medisinstudenter, leger og annet helsepersonell. I 31 kapitler dekkes tradisjonelle kliniske bio-

kjemiske emner, biokjemisk endokrinologi og organsystemenes kliniske fysiologi. Biokjemisk allergidiagnostikk, toksikologi, legemiddelanalyser og spormetaller er ikke omtalt.

Kapitlene er inndelt i korte avsnitt med egne stikkord. Det letter tilgangen til et

bredt anlagt lærestoff som spenner fra beskrivelse av molekyler til behandlingsstrategier. Et stort antall kasuistikker vinkler stoffet mot problembasert læring. Boken er rikt illustrert med figurer i farger og tabeller. Innbinding, papir og layout er førsteklasse.

Klinisk biokjemi og fysiologi er et fagområde som populært sagt har ett bein i basalfagene og ett i klinikken. En lærebok må derfor bedømmes ut fra i hvilken grad den makter å forene kunnskap fra vidt forskjellige vitenskaper slik at fagområdet avgrenses og kan stå på egne bein. Fagets identitet er først og fremst knyttet til beskrivelse av sykdomsmekanismer og diagnostikk. Redaktørene, sammen med 26 andre forfattere, har løst oppgaven på en tilfredsstillende måte og – ikke minst viktig – innen en overkommelig ramme. Styrken er at man her har klart å kombinere to beslektede fag som vanligvis har sine egne, separate lærebøker, og at basalfaglig kunnskap er tilpasset en klinisk innfallsvinkel. Dette merkes bl.a. i kapitelloverskrifter som *Diabetes mellitus*, *Hemokromatose*, *Porfyri* og *Hypertensjon*. Tematisk bredde og mange forfattere har gjort at den kan virke noe ujevn i oppbygging, detaljnivå og språk. I noen kapitler er det en inngående beskrivelse av molekyllære mekanismer, mens man i andre i større grad tar utgangspunkt i kliniske symptomer. Enkelte kapitler utmerker seg positivt ved en knapp, men likevel tilfredsstillende beskrivelse av kompliserte sammenhenger mellom molekyler og kliniske manifestasjoner. Uavhengig av hvordan stoffet gripes an, er det et gjennomgående trekk at grunnleggende biokjemiske og fysiologiske mekanismer integreres og rettes mot praktiske diagnostiske formål. Et viktig poeng er at boken reflekterer norsk fagtradisjon på et medisinsk område som daglig berører alle leger som arbeider i klinisk praksis.

Noen mindre feil og unøyaktigheter i omtalen av enkelte analyser burde vært unngått. For noen analyser, som f.eks. laktatdehydrogenaseisoenzymer, Schillings test og enkelte andre, burde det vært tydeligere påpekt at de ikke lenger spiller noen stor rolle i moderne biokjemisk diagnostikk.

Det mangler litteraturhenvisninger. Henvisning til et representativt utvalg oversiktsartikler ville ha vært en fordel.

Disse innvendingene til tross – *Klinisk biokjemi og fysiologi* er av en kvalitet som